

pm

ALTERNATIV FÖR UTVECKLING AV STOCKHOLMS STADION

INNEHÅLLSFÖRTECKNING**SIDA**

Inledning	3
Historik.....	3
Stadens arbete med arenafrågor	4
Utgångspunkter för stadens fortsatta utredning om Stockholms Stadion	5
Finansiering.....	5
Drift.....	5
Samarbete.....	6
2012.....	6
Intressen att beakta.....	6
Utgångspunkter för fotboll.....	6
Utgångspunkter för friidrott	7
Kulturminneslagens krav	7
Arkitekternas uppdrag.....	9
Huvudalternativ 1: Kombinerad fotbolls- och friidrottsarena.....	9
Huvudalternativ 2: Renodlad Fotbollsarena	10
Fortsatt process	10

Inledning

Stadsledningskontoret har i arbetet med att hantera behovet av utökad arenacapacitet i Stockholm beslutat att utreda möjligheten att bygga om och modernisera Stockholms Stadion.

Tema Arkitekter har förutsättningslöst studerat möjligheterna att utveckla Stadion och utifrån det redovisat två huvudalternativ – en kombinerad fotbolls- och friidrottsarena och en renodlad fotbollsarena.

I denna promemoria ges en bakgrund till arkitekternas uppdrag och anges Stockholms stads utgångspunkter för den fortsatta processen inför ett beslut om Stadions framtid.

Historik

Stockholms Stadion färdigställdes till 1912 års olympiska spel i Stockholm. Arkitekt var Torben Grut, som också bland annat ritat Solliden i Borgholm på Öland.

Stadion har genom åren förändrats i olika utsträckning. De båda ursprungliga läktarna från 1912 har byggts om, och på 1950- och 1960-talen tillkom Sophialäktaren och Lidingöläktaren. Fondläktaren på den norra kortsidan är den nyaste tillbyggnaden (1996).

Arenan är mycket uppskattad bland arrangörer och utövare, inte minst för den stimulerande tävlingsmiljön. Under årens lopp har en rad världsrekord satts på Stadion.

Två av de årligen återkommande evenemangen på Stadion är Stockholm Marathon och DN Galan. Sedan 1987 används arenan regelbundet också för andra typer av arrangemang, exempelvis konserter.

Sedan 1936 är Stadion hemmaarena för Djurgården Fotboll.

Stadens arbete med arenafrågor

I budgeten för 2007 identifierade staden behovet av utökad arenakapacitet i Stockholm. Detta i syfte att stärka stadens position som evenemangstad samt för att möta behovet av moderna arenalösningar för fotboll.

Publikintresset för allsvensk fotboll är stort och staden har under flera år fört en dialog med klubbarna om hur behovet av större kapacitet för fotbollspubliken kan tillgodoses.

Tidigare under mandatperioden initierade Stadsledningskontoret parallella undersökningar av förutsättningarna för nya arenor vid Storängsbotten respektive i Globenområdet.

Arbetet har skett i dialog med Hammarby Fotboll och Djurgårdens IF.

I november 2007 beslutades att gå vidare med att utreda förutsättningarna för en ny arena strax söder om Globen. I september 2008 fattades ett inriktningsbeslut i kommunfullmäktige avseende uppförande av Stockholmsarenan, vilket också är en del av arbetet med att stärka Stockholm som evenemangstad.

Hammarby Fotboll har uttryckt att klubben önskar spela på Stockholmsarenan.

Initialt eftersträvade Djurgården en lokalisering för en ny arena där Östermalms IP är placerat i dag. I mars 2007 förklarade dock Kungliga Djurgårdens Förvaltning, som äger marken, att man inte ansåg en sådan lösning vara möjlig.

Efter förslag från Djurgårdens IF utredde stadsledningskontoret en arena vid Storängsbotten. Kungliga Djurgårdens Förvaltning, som äger marken även på denna plats, sade i november 2007 nej till en arena i området.

I mars 2008 presenterade Stockholms stad fem möjliga lokaliseringar för en ny fotbollsarena för Djurgården Fotboll:

- Bällsta Allé (mellan Solvalla och Bromma flygplats)
- Akalla
- Louden
- Järvafältet
- Hjulstamotet.

Djurgården Fotboll avvisade dessa alternativ, bland annat med hänvisning till avståndet och att närheten till Stadion är viktig ur historisk synpunkt.

Utgångspunkter för stadens fortsatta utredning om Stockholms Stadion

I den utredning om Stadions framtid som Stockholms stad nu påbörjat finns ett antal centrala utgångspunkter:

- Utformning (med utgångspunkt i det framtagna arkitektunderlaget)
- Finansiering av en eventuell ombyggnation
- Driftsekonomi
- Samarbete mellan olika aktörer
- Jubileumsåret 2012

FINANSIERING

Stadion ägs sedan 1964 av Stockholms stad. Staden planerar inte att överlåta ägandet till någon annan aktör.

Finansieringen av en eventuell ombyggnad av Stadion – liksom frågan om hur och av vem denna investeringskostnad ska bäras – är aspekter staden kommer att tillmäta stor vikt i den fortsatta processen.

Om en ombyggnad blir aktuell och om det i så fall fattas beslut om att förverkliga något av nu presenterade arkitektförslagen, rör det sig enligt preliminära översiktliga beräkningar om en investering på mellan 200 och 290 miljoner kronor, beroende på valt alternativ.

DRIFT

Utöver frågan om hur stor investeringen i en eventuell ombyggnad blir och vem som ska svara för denna, är det också angeläget att analysera konsekvenserna för den långsiktiga driftsekonomi av en ombyggd anläggning. Driftsekonomi påverkas bland annat av vilken utformning som väljs och vilka aktörer och evenemang som kan nyttja arenan i framtiden.

Stockholms stad kommer att förutsättningslöst och i dialog med berörda intressenter studera olika möjliga alternativ för driftsorganisationen.

SAMARBETE

Stadens övergripande utgångspunkt är att så långt som möjligt tillgodose och jämka samman de olika intressen och önskemål som finns gällande Stadions framtid.

Det är tydligt att olika intressen delvis kan stå emot varandra. Det ställer krav på dialog, lyhördhet och kompromissvilja hos de olika aktörer som önskar bedriva verksamhet på Stadion i framtiden.

Mot den bakgrunden inbjuder staden därför alla intressenter till en konstruktiv dialog framöver.

2012

Då det 2012 är jubileumsår för OS i Stockholm 1912 och detta planeras uppmärksammas både på och utanför Stockholms stadion bör staden inte påbörja eventuella förändringar av Stadion förrän efter jubileumsåret.

Intressen att beakta

Det finns olika intressen och önskemål att ta hänsyn till vid en eventuell ombyggnad av Stadion:

- Djurgården Fotboll önskar modernisera och utöka Stadions publikkapacitet
- Friidrottsorganisationerna önskar fortsatt möjlighet att genomföra friidrottstävlingar på Stadion
- Länsantikvariern ansvarar för att byggnadsminnesförklaringen beaktas och att kulturhistoriska värden inte skadas

Stadens utgångspunkt är att så långt som möjligt tillgodose och jämka samman dessa olika önskemål. För att skapa förutsättningar för att fatta ett så väl avvägt beslut som möjligt krävs därför en öppen dialog och möjlighet för alla intressenter att ge sina synpunkter.

Utgångspunkter för fotboll

Djurgården Fotboll har i nuläget dispens för allsvenskt spel på Stadion eftersom arenan inte uppfyller Svenska Fotbollsförbundets krav på plantäckning och planvärme. Från och med 2010 införs dessutom ett krav på att samtliga publikplatser på allsvenska arenor ska vara individuella sittplatser.

Mot den bakgrunden önskar Djurgården att Stadion utvecklas till en modern och säker arena som kan anpassas för att uppfylla UEFA:s regler för en kategori 3-

anläggning och därmed möjliggöra även internationella fotbollsmatcher. I dag är spelplanen endast godkänd för allsvenska matcher.

Bland UEFA:s regler märks bland annat att spelplanen ska vara 105 x 68 meter. Måtten på Stadions nuvarande spelplan är 105 x 65 meter.

Ett annat önskemål är att åstadkomma en bättre visuell upplevelse genom att skapa en större närhet till spelplanen.

Utgångspunkter för friidrott

Friidrottsorganisationerna önskar fortsatt tillgång till Stadion för årligen återkommande tävlingar som DN Galan och Stockholm Marathon samt lokala och regionala idrottstävlingar.

Därtill önskas en anpassning av arenan till IAAF:s regelverk, vilket bland annat kräver justering av löparbanorna. IAAF regler stipulerar ett inneravstånd om 73 meter mellan löparbanorna. I dag är avståndet mellan Stadions löparbanor 69,7 meter.

Kulturminneslagens krav

Stadion med omgivande parkområde är sedan 1990 förklarad som byggnadsminne enligt 3 kap Kulturminneslagen. Byggnaden omfattas därför av skyddsföreskrifter enligt nedan. Ändringar som strider mot dessa prövas av Länsstyrelsen i Stockholms län.

1. Stadionbyggnaden – fondläktaren i norr undantagen – biljettkiosker vid huvudentrén samt smidesstaketet får inte rivas eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras.
2. Stadionbyggnadens inre – fondläktaren i norr undantagen – får inte sådana åtgärder vidtagas som medför ingrepp i den ursprungliga stommen.
3. Stadionbyggnadens huvudstruktur vad gäller arkitekturens slutenhet, läktarhöjd samt bänkutformning skall bevaras. Stadionanläggningen får ej överbyggas.
4. Byggnaden skall underhållas på ett sådant sätt att de inte förfaller. Vård och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar.

5. Det till Stadion hörande området, skall hållas i sådant skick att byggnadernas utseende och karaktär inte förvanskas.

Arkitekternas uppdrag

Stadsledningskontoret har uppdragit åt Tema Arkitekter att utreda möjligheten att bygga om och modernisera Stadion för tävlingsverksamhet på elitnivå.

Utgångspunkterna har varit att undersöka alternativ där publikkapaciteten uppgår till cirka 20 000 personer, uppfyller UEFA:s (Europeiska fotbollunionen) krav för kategori 3-klassificering och/eller IAAF:s (Internationella friidrottsförbundet) krav för friidrottsarenor.

Därtill ska största möjliga hänsyn tas till Stadions historiska och antikvariska kvaliteter.

Tema Arkitekter har redovisat tre alternativ för en kombinerad fotbolls- och friidrottsarena och tre alternativ för en renodlad fotbollsarena (bilaga 1).

HUVUDALTERNATIV 1: KOMBINERAD FOTBOLLS- OCH FRIIDROTTSARENA

Tre olika alternativ för ombyggnad av Stadion med fortsatt funktion som kombinerad fotbolls- och friidrottsarena föreslås.

Gemensamt för de tre alternativen är:

- Löparbanor enligt IAAF:s regelverk
- Anpassning till UEFA:s regelverk för en kategori 3-arena
- Publikkapaciteten utökas till ca 20 000 platser
- Ny byggnad över Drottning Sophias Väg med bland annat lounge, välkomstyta, VIP-område och pressutrymme
- Sophialäktaren blir ny huvudläktare
- Uppskattad investering: ca 200 miljoner kronor beroende på valt alternativ

HUVUDALTERNATIV 2: RENODLAD FOTBOLLSARENA

Tre olika alternativ för ombyggnad av Stadion till en renodlad fotbollsarena föreslås.

Gemensamt för de tre alternativen är:

- Löparbanor byggs bort
- Anpassning till UEFA:s regelverk för en kategori 3-arena
- Publikkapaciteten utökas till ca 20 000 platser
- Ny byggnad över Drottning Sophias Väg med bland annat lounge, välkomstyta, VIP-område och pressutrymme
- Sophialäktaren blir ny huvudläktare
- Uppskattad investering: 210 – 290 miljoner kronor beroende på valt alternativ

Fortsatt process

Staden är angelägen om att skapa bästa möjliga förutsättningar för att kunna fatta ett väl avvägt beslut. Stadions framtid berör många och i den fortsatta processen är därför dialogen med olika intressenter grundläggande.

Denna rapport tillsammans med arkitektunderlaget kommer att distribueras till berörda aktörer och göras tillgänglig på Stockholms stads webbplats.

Under en remissperiod fram till och med den 20 april 2009 står staden och ansvariga utredare till förfogande för att ta emot synpunkter och besvara frågor.

Därefter kommer staden i dialog med parterna att välja det alternativ som vid en samlad bedömning och med beaktande av inkomna synpunkter bedöms vara det mest lämpliga.

Stadens avsikt är att före sommaren presentera inriktning för det vidare arbetet.